

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Миколи Міхновського, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

На № _____ від _____

Президентові України

Володимиру ЗЕЛЕНСЬКОМУ

Шановний Володимире Олександровичу!

Верховною Радою України 05.09.2023 ухвалено Закон України від 05.09.2023 № 3374–ІХ «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» (далі – Закон).

Відповідно до ст. 106 Конституції України Ви застосували право вето до ухваленого Парламентом Закону.

Національне агентство, безумовно, підтримує відновлення декларування та Вашу позицію, висловлену під час вето, щодо забезпечення відкритості декларацій публічних службовців.

Разом з тим варто зазначити, що за результатами опрацювання положень Закону, з урахуванням Ваших пропозицій, Національне агентство вбачає певні ризики, які негативно впливають на інститут декларування, а також встановило, що запропоновані Законом зміни до Закону України «Про запобігання корупції» не вирішують у повній мірі існуючі проблеми, пов'язані з нормативним врегулюванням питань декларування.

1. Зміни до ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» та надання визначення терміна «посадова особа юридичної особи публічного права» не вирішує проблеми правової визначеності. Відповідна проблематика зумовлена насамперед відсутністю визначення для цілей Закону України «Про запобігання корупції» терміна «юридична особа публічного права», що на сьогодні породжує багато питань під час правозастосування п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Національне агентство з питань запобігання корупції

№16-03/21463-23 від 19.09.2023

Підписувач Новіков Олександр Федорович

Сертифікат 26B2648ADD3032E104000000FACA2D005C60AB00

Дата підписання 19.09.2023

Крім того, надане визначення терміна «посадова особа юридичної особи публічного права» необґрунтовано звужує перелік осіб, на яких буде поширюватися дія Закону.

Так, запропоноване визначення не враховує осіб, які тимчасово виконують обов'язки керівників юридичних осіб публічного права, осіб, які постійно обіймають посади керівників структурних та/або відокремлених підрозділів юридичних осіб публічного права, їхніх заступників. На них не буде поширюватися дія Закону України «Про запобігання корупції». Водночас у діяльності таких осіб існує широкий спектр корупційних ризиків. Приблизна кількість осіб, на яких не поширюватиметься обов'язок подавати декларації після набрання чинності Законом, становить близько 50 тисяч із загальної кількості 800 тисяч щорічних декларантів.

У той же час варіант вирішення відповідних питань, пов'язаних з правовою визначеністю щодо суб'єктного складу осіб, зазначених у п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», запропонований Національним агентством та ініційований Кабінетом Міністрів України у проекті Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо удосконалення деяких антикорупційних механізмів» (реєстр. № 9457 від 04.07.2023).

2. Є ризики, які можуть негативно вплинути на подальший рух України до Європейського Союзу. Так, положення, які стосуються змін до ч. 2 ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції», не узгоджуються з рекомендаціями GRECO, наданими у межах четвертого раунду оцінювання «Запобігання корупції серед народних депутатів, суддів та прокурорів».

У відповідних рекомендаціях GRECO зазначено про необхідність, зокрема, зниження порогу вартості прийнятних подарунків.

Водночас Закон передбачає навпаки – підвищення вдвічі відповідного порогу для прийнятних подарунків.

Більше того, варто взяти до уваги, що стан виконання рекомендацій GRECO буде враховуватися Європейською комісією під час оцінки прогресу України у досягненні критеріїв членства у Європейському Союзі.

Таким чином, задля набуття членства в Європейському Союзі Україна має докладати зусиль для виконання рекомендацій GRECO, які за попередньою оцінкою міжнародних експертів залишаються невиконаними.

3. Також деякі положення не сприяють спрощенню для декларанта відповідного процесу декларування, а навпаки – обтяжують його. Це стосується, наприклад, змін, якими виключено необхідність декларувати номери рахунків, але фактично залишено необхідність декларувати осіб, які відкрили рахунки та мають право розпоряджатися ними.

4. Пропонується змінити підхід до декларування об'єктів, що перебували у володінні або користуванні суб'єкта декларування або членів його сім'ї, зокрема правило «станом на останній день звітного періоду» доповнити умовою «[якщо] право володіння або користування виникло у суб'єкта декларування не менше ніж за 30 календарних днів, що передували останньому дню звітного періоду».

Такі зміни стимулюватимуть суб'єктів декларування приховувати об'єкти, які перебували в користуванні, а отже, породжуватимуть корупційні ризики; не враховують, що декларація може не охоплювати відповідного періоду в 30 днів (стосується декларації «при звільненні»); така зміна підходу після набрання чинності цим Законом, відповідно до якого суб'єкти декларування зобов'язані будуть подати 2 декларації (за 2021 та 2022 роки) до кінця січня 2024 р., а також 1 декларацію (за 2023 рік) до 1 квітня 2024 року, спричинить додаткові складнощі при декларуванні.

5. У запропонованій Вами редакції (за результатами ветування Закону) в п. 2-11 Прикінцевих положень Закону України «Про запобігання корупції» зазначається про можливість вилучення декларації суб'єкта декларування з відкритого доступу на підставі подання керівника (заступника керівника) лише державного органу, у якому проходить службу, працює відповідний суб'єкт декларування.

Натомість місцем роботи суб'єкта декларування, декларацію якого можна буде за поданням керівника (заступника керівника) вилучити з відкритого доступу, може бути не лише державний орган. Відповідний підхід може зумовити ситуацію, коли за наявності законодавчих підстав для вилучення не можна буде вилучити декларацію з публічного доступу, оскільки обмежується перелік керівників (заступників керівників), які мають змогу звернутися з відповідним поданням.

Задля усунення відповідних ризиків та недоліків Національне агентство напрацювало пропозиції щодо змін до Закону України «Про запобігання корупції», які даватимуть можливість удосконалити певні антикорупційні механізми, забезпечити правову визначеність відповідних норм (пропозиції у вигляді таблиці додаються).

З огляду на викладене Національне агентство звертається з проханням ініціювати питання необхідності законодавчих змін на підставі поданих пропозицій.

Додаток: на 56 арк. в 1 прим.

З повагою

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ